

Správa z hodnotenia vzdelávania a učiteľov na Fakulte stredoeurópskych štúdií študentmi v AR 2019/2020

Hodnotenie vzdelávania a učiteľov je jedným z hlavných zdrojov informácií v procese zabezpečovania kvality na FSS. Právo študentov, aby aspoň raz za rok sa mohli vyjadriť k otázkam kvality vzdelávania je predpísané Zákonom o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 131/2002 Z.z. a je ukotvené aj v Študijnom poriadku UKF.

Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre formuluje ciele vnútorného systému kvality v súlade s vnútorným predpisom č. 21/2013 Zabezpečenie kvality vzdelávania na UKF v Nitre a v súlade nadefinovaným vnútorným dokumentom fakulty s názvom „Systém zabezpečenia kvality“, ktorý sa nachádza na: <https://www.fss.ukf.sk/index.php/sk/uradna-tabula/system-zabezpecenia-kvality>.

Hodnotenie vzdelávania a učiteľov sa uskutočňuje v záujme neustáleho zlepšovania vzdelávacej činnosti na našej fakulte a v záujme korektných vzťahov medzi pedagógmi a študentmi. Na základe údajov získaných hodnotením vyučovacieho procesu a podmienok štúdia sa ľahšie identifikujú prípadné problémy a ich odstránenie prispieva k vytvoreniu čo najvhodnejších podmienok pre štúdium. V rámci prieskumu študenti môžu anonymne poukázať aj na prípadné negatívne javy a predkladať návrhy na zlepšenie podmienok štúdia na FSS.

Vzhľadom na pandemickú situáciu a obmedzenia spojené s týmto stavom bol prieskum zameraný na hodnotenie podmienok vzdelávania v letnom semestri AR 2019/2020. Nakoľko prieskum nebol uskutočniteľný klasickou, dotazníkovou formou v tlačenej podobe, zvolili sme online formu.

Zber údajov prebiehal pomocou anonymného dotazníkového prieskumu. Ako nástroj zberu informácií sme použili Google Forms. Dotazníky pozostávali z 22 hlavných otázok, z ktorých niektoré obsahovali aj početné podotázky. Dotazníky obsahovali uzatvorené aj otvorené otázky. Na väčšinu uzatvorených otázok bol možný výber odpovede na dané tvrdenie nasledovne: úplne súhlasím – čiastočne súhlasím – čiastočne nesúhlasím – úplne nesúhlasím – neviem. Otázky dotazníkov boli naformulované tak, aby boli hodnotené všetky štandardy ESG v čo najväčšej miere. Posledná otázka, ktorá pozostávala zo 4 podotázok, bola zameraná na hodnotenie podmienok online formy vyučovania.

Pomocou dotazníkového prieskumu sme získali informácie o nasledovných oblastiach štúdia: študijný program, študijný predmet, uskutočňovanie vzdelávania, hodnotenie študentov vyučujúcim, odborná a didaktická kompetencia vyučujúceho, študijné zdroje na podporu

vzdelávania študentov, materiálno-technické zabezpečenie výučby a na zabezpečenie informovanosti študentov o rozličných výzvach (Erasmus+, konferencie, štipendiá, atď.), online forma vzdelávania – otázky boli sformulované v súlade s ESG 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Pri distribúcii informácií a zbere údajov nám pomáhali zástupcovia študentov v Akademickom senáte fakulty aj univerzity, Študentského parlamentu a študenti doktorandského štúdia. Otázky a výsledky prieskumu boli prekonzultované so zástupcami študentov (v súlade s ESG 3).

V rámci prieskumu sme hodnotili 61 dotazníkov. Dotazníky boli pripravené v slovenskom a maďarskom jazyku, obsahovali totožné otázky. Počet odovzdaných slovenských dotazníkov bol 22, maďarských 39. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je to značný pokles, čo môžeme odôvodniť iným spôsobom získavania údajov. Webové linky na hodnotenie boli distribuované pomocou študentských mailov, čím boli vytvorené podmienky pre každého študenta fakulty, aby sa zapojil do hodnotenia.

Pri hodnotení sme porovnali niektoré oblasti aj so spracovanými výsledkami evalvácií z predchádzajúcich rokov. Porovnávali sa roky 2018, 2019 a 2020.

Hodnotených bolo 31 pedagógov, ktorí v letnom semestri akademického roka 2019/2020 zabezpečovali výučbu povinných alebo povinne voliteľných predmetov.

Pri porovnaní sumárnych údajov za fakultu s údajmi za minulé roky môžeme konštatovať, že nenastali veľké zmeny v hodnotených atribútoch, študenti hodnotili podmienky štúdia na fakulte vcelku kladne.

Rodové zastúpenie respondentov bolo veľmi odlišné, 4,92% respondentov tvorili muži a 93,44% ženy (nevyjadril sa: 1,64%). 65,57% respondentov tvorili študenti I. stupňa štúdia, 34,43% opýtaných tvorili študenti II. stupňa štúdia.

Je potešujúce, že veľká väčšina (86,89%) študentov dokázala absolvovať skúšku z hodnoteného predmetu už v 1. termíne (9,84% študentov v 2. termíne, 1,64% študentov v 3. termíne).

Podľa 95,09% študentov fakulta poskytuje dostatočné informácie o študijných programoch (2018: 93,4%, 2019: 90,3%) (ESG 2). 86,89% študentov si myslí, že predmety zodpovedajú profilu absolventa (2018: 86,8%, 2019: 89,3%) (ESG 2). Náročnosť študijného plánu považuje 78,69% študentov za adekvátnu (2018: 84%, 2019: 83,9%), čo znamená mierne zhoršenie v porovnaní s minuloročnou hodnotou.

68,85% študentov považuje obsah predmetu zverejnený v informačnom liste za zaujímavý (2018: 77,2%, 2019: 71,8%) (ESG 3). 95,08% študentov tvrdí, že sylaby a ciele predmetu boli jasne stanovené na začiatku výučby (2018: 92,9%, 2019: 90,9%), čo je veľmi pozitívne. (ESG 3). Ďalšiu pozitívnu zmenu sme zistili pri hodnotení pripravenosti pedagógov, kladne sa vyjadrilo 95,9% študentov (2018: 95,1%, 2019: 91,4%) (ESG 3 a 5). Pri otázke ohľadne adekvátnosti počtu kreditov vo vzťahu k nárokom pedagógov v rámci vyučovacieho predmetu nastal mierny pokles, (2020: 80,33%, 2019: 86,6%, 2018: 90,8%) (ESG 3). Pri hodnotení používania IKT prostriedkov 85,25% študentov potvrdilo použitie IKT počas výučby (2018: 94,2%, 2019: 89,2%) (ESG 7). Je to dobrý pomer, nakoľko s potrebou používania IKT prostriedkov v rámci vyučovania hodnoteného predmetu súhlasilo 75,41% študentov, i keď vzhľadom na prevažne online formu vyučovania by sme očakávali vyššiu mieru používania IKT prostriedkov. Používanie ostatných didaktických pomôcok potvrdilo 55,74% študentov (2018: 79,4%, 2019: 75,6%). Podľa 88,52% študentov vyučujúci dodržiaval sylaby (2018: 96,3%, 2019: 91,7%). Musíme poznamenať, že 78,69% respondentov sa vyjadrilo pozitívne ohľadne otázky, či čítali informačný list predmetu. Dostupnosť pedagóga počas konzultačných hodín potvrdilo iba 45,9% študentov (2018: 94,6%, 2019: 93,7%). Vzhľadom na obmedzenia v hodnotenom období je tento pokles akceptovateľný. 54,1% respondentov sa nevyjadrilo k otázke alebo označili odpoveď „neviem“. Je to zaujímavé aj preto, lebo účasť na konzultačných hodinách potvrdilo iba 16,39% študentov, 75,41% študentov túto možnosť nevyužilo a 8,2% sa nevyjadrilo k otázke. K otázke včasného zverejnenia termínov skúšok v AIS sa vyjadrilo 80,33% študentov pozitívne (2018: 95,7%, 2019: 95,2%) (ESG 3). K prístupnosti študijnej literatúry sa kladne vyjadrilo 80,33% študentov, ktorí si vedeli zabezpečiť odbornú literatúru v rámci UKF (2018: 90,3%, 2019: 90%) (ESG6).

Hodnotenie prístupu a didaktickej kompetencie vyučujúcich vyznelo vcelku aj v tomto roku pozitívne. Podľa 86,89% respondentov vyučujúci podporoval vzájomný rešpekt vo vzťahu študent-pedagóg (2018: 92,4%, 2019: 91,7%). Adekvátny postoj pedagóga – vzhľadom na podmienky distančného vzdelávania – hodnotilo pozitívne 91,8% respondentov. 81,96% študentov potvrdilo, že pedagóg využíval inovatívne vzdelávacie metódy (2018: 89,1%, 2019: 87,1%). V hodnotiacich hárkoch študenti veľmi pozitívne hodnotili takýto prístup pedagógov. K otázke prepájania teórie s praxou sa vyjadrilo kladne 93,45% respondentov.

65,57% študentov pri opätovnom výbere vysokej školy a odboru by si vybralo opäť našu fakultu a ten istý odbor (2018: 61,5%, 2019: 56,1%), 8,2% by sa hlásilo na našu fakultu, ale na iný odbor. 16,39% respondentov sa nevyjadrilo alebo nevedelo sa vyjadriť k tejto otázke.

Prechod na online formu znamenal novú výzvu pre oblasť materiálno-technického zabezpečenia vyučovania. Podľa 67,21% študentov sú učebne vhodné zariadené (2018: 95,6%, 2019: 93,5%). V priebehu letného semestra boli všetky učebne fakulty vybavené potrebnou technikou na zabezpečenie online vyučovania.

75,41% respondentov absolvovalo hodnotený predmet v online, distančnej forme, 19,67% kombináciou prezenčnej a distančnej formy a 4,92% v prezenčnej forme. Na otázku ohľadne spôsobu online zabezpečenia výučby 65,57% respondentov označilo živé vysielanie cez niektorú online platformu, 21,31% potvrdilo použitie vopred nahratých videí alebo dabovaných prezentácií uložených na webe, 65,57% označilo používanie študijných materiálov uložených na webe (napr. na portáli EDU), 37,7% potvrdilo posielanie študijných materiálov emailom, a podľa 1,64% respondentov sa vyučovanie nekonalo. Iný spôsob uviedlo 4,92% respondentov. Získali sme informácie aj o použití online platformy použitej pri výučbe hodnoteného predmetu: meet.ukf.sk (62,3%), Facebook/Messenger (3,28%), vzdelávací portál EDU (50,82%), Zoom (6,56%), MS Teams (6,56%), emaily (37,7%), iná (3,28%), žiadna platforma (4,92%). 1,64% respondentov sa nevyjadrilo k tejto otázke.

Otvorené otázky dotazníka boli zamerané na pozitívne a negatívne stránky štúdia. Študenti mali priestor aj na podávanie zlepšujúcich návrhov. Pri hodnotení odpovedí na otvorené otázky, ktoré boli zamerané na návrhy študentov a negatíva štúdia, sme sa stretli s nasledovnými pripomienkami: žiadajú intenzívnejšiu komunikáciu zo strany pedagógov, zvýšiť počet pedagógov z praxe (MRCRm), ľahšiu matematiku a štatistiku alebo zvýšiť rozsah vyučovania týchto predmetov, lepšie technické vybavenie, viac sa venovať praktickej stránke problematiky, intenzívnejšie zapojenie študijných poradcov, poskytnúť viac informácií na začiatku štúdia, viac mimoškolských a dobrovoľných aktivít (RCR16b), viac ozrejmovávať využiteľnosť predmetu v praxi (SAS15b). U študentov MJ15b sa objavila poznámka ohľadne vysokého zastúpenia literárnovedných predmetov a uvítali by kvalitnejšiu výučbu pedagogických disciplín v maďarskom jazyku. Negatívne vnímajú nedostatok času na presun z jedného objektu UKF do druhého a neotváranie povinne voliteľných a výberových predmetov podľa študijného plánu. Študenti PEM15b by chceli viac praktických predmetov a viac praxe. Veľmi by privítali, keby predmety zo slovenského jazyka vyučovali iba pedagógovia FSS. V poznámkach sa sťažovali aj na príliš tvrdý, nekompromisný prístup alebo nevhodnú komunikáciu niektorých pedagógov. Mnohí študenti vnímali veľmi negatívne nútený prechod na online formu.

Často sa objavila aj poznámka, že by nič nezmenili, všetko je dobré tak, ako je teraz.

Z odpovedí na otvorenú otázku zameranú na pozitíva sme sa dozvedeli, že študenti veľmi kladne vnímajú odbornú aj pedagogickú prax. Veľmi sa im páčila práca v študentských organizáciách (JUGYIK, DH) a vysoko si cenia priateľov získaných na univerzite. Ako najkrajší zážitok veľa študentov uviedlo získanie nových priateľov, úspešné skúšky a úspešné uzavretie školského roka.

Bez ohľadu na študijný program a stupeň štúdia študenti si veľmi cenili mobility, súťaže, systém štipendií a pestrú ponuku pracovných možností v Nitre. Je potešujúce, že študenti boli spravodliví aj voči pedagógom, nakoľko okrem vyjadrenia kritiky veľmi často poukázali na odbornú erudovanosť a férový prístup pedagógov.

Po zosumarizovaní výsledkov a na základe konkrétnych zistení navrhujeme nasledovné opatrenia pre odstránenie jednotlivých nedostatkov:

Navrhované opatrenia pre odstránenie nedostatkov v oblasti hodnotenia študijného programu:

Oblasť zistenia	Nedostatok	Opatrenia	Zodpovedný
Zvýšenie motivácie študentov o dosahovanie kvalitných výsledkov v ich štúdiu (ESG 3)	Nedostatočný počet povinne voliteľných a výberových predmetov v rozvrhu	Zaradenie vyššieho počtu povinne voliteľných a výberových predmetov do rozvrhu	Vedúci pracoviska, rozvrhár pracoviska
Zvýšenie motivácie študentov o dosahovanie kvalitných výsledkov v ich štúdiu (ESG 3)	Nedostatočné informácie o praktickej využiteľnosti predmetu	Uvádzanie viac praktických príkladov počas vyučovania	Vedúci pracoviska, vyučujúci

Navrhované opatrenia pre odstránenie nedostatkov v oblasti pôsobenia pedagóga:

Oblasť zistenia	Nedostatok	Opatrenia	Zodpovedný
Komunikácia so študentami (ESG 5)	Nedochvilnosť, neinformovanie študentov o neprítomnosti na vyučovacej hodine, resp. na konz. hod.	Častejšia kontrola prítomnosti, opatrenia na zabezpečenie včasnej informovanosti študentov	Vyučujúci, vedúci pracoviska, sekretariát pracoviska
Prístup pedagógov (ESG 5)	Neadekvátne nároky na vedomosti študentov	Konzultácie vedúceho pracoviska s dotknutými pedagógmi, dohľad vedúceho pracoviska	Vedúci pracoviska, vyučujúci
Prístup pedagógov (ESG 5)	Nevhodný spôsob komunikácie so študentmi	Konzultácie vedúceho pracoviska s dotknutými	Vedúci pracoviska, vyučujúci

		pedagógmi, dohľad vedúceho pracoviska	
--	--	--	--

Navrhované opatrenia pre odstránenie nedostatkov v oblasti hodnotenia informačných systémov :

Oblasť zistenia	Nedostatok	Opatrenia	Zodpovedný
Technické vybavenie miestností (ESG 7)	Opotrebovaná technika, chýbajúce alebo nefunkčné technické vybavenie	Postupná výmena opotrebovanej a zastaranej techniky, doplnenie chýbajúcej techniky	Fakultný technik Tajomníčka fakulty

Na Fakulte stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre aj naďalej budeme venovať veľkú pozornosť zabezpečeniu kvality v súlade s platnými legislatívnymi predpismi a politikou kvality na UKF a systémom zabezpečenia kvality na FSS. Pravidelne budeme sledovať, vyhodnocovať a aktualizovať parametre kvality, aby sme pre našich študentov zabezpečili moderné a na trhu práce uplatniteľné vzdelanie.

RNDr. Ladislav Szekeres, PhD.